

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»

ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ПОЛІТИЧНОГО
КОНСАЛТИНГУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА
«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА
БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ»

Освітньо-наукова програма «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ»

освітнього рівня	третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність	D4 Публічне управління та адміністрування
кваліфікація:	доктор філософії з публічного управління та адміністрування

Вид дисципліни: вибіркова
Обсяг, кредитів: 120 год / 4 кредити
Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2025

Робоча програма дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ» для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за галуззю знань D Бізнес, адміністрування та право спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування. К. : Університет «Україна», 2025. 53 с.

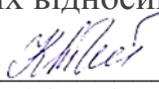
Розробник програми:

Загородня Альона Сергіївна, доктор філософії (PhD), доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу

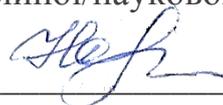

_____ (Тетяна КАДЛУБОВИЧ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
(назва освітньої програми)

«26» серпня 2025 року

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

_____ (Тетяна НОВАЧЕНКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

**ПРОЛОНГАЦІЯ
РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ**

Навчальний рік	2026/2027	2027/2028	2028/2029	2029/2030
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/enrol/index.php?id=24594>.
(вказати адресу)

Робочу програму перевірено
26 серпня 2025 р.

Заступник директора ІПСВ

_____ (підпис)

(Аня КУЛИК)
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	6
4	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
	4.1. Анотація дисципліни	9
	4.2. Структура навчальної дисципліни	12
	4.2.1. Тематичний план	12
	4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни	16
	4.3. Форми організації занять	18
	4.3.1. Теми семінарських занять	18
	4.3.2. Теми практичних занять	18
	4.3.3. Теми лабораторних занять	18
	4.3.4. Курсова робота	19
	4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)	19
	4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти	22
5	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	24
	5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	24
	5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:	25
	5.3. Інклюзивні методи навчання	25
6	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	29
	6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	30
	6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру	31
7	ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	32
8	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	34
	8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю	35
	8.2. Глосарій (термінологічний словник)	36
	8.3. Рекомендована література	47
	8.4. Інформаційні ресурси	52
	8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)	52
	8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни	52
	8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни	53
9	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	53

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній/освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право (шифр і назва)	Вид дисципліни вибіркова	
Загальний обсяг годин – 120	Спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація _____ (назва)	Цикл підготовки дослідницької та академічної підготовки	
Змістових модулів – 2			
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська (назва)	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи – 6	Освітній/освітньо-професійний ступінь: третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти	Лекції	
		20 год	4 год
Практичні, семінарські			
18 год		4 год	
Лабораторні			
год		год	
Самостійна робота			
82 год		112 год	
Індивідуальні завдання: год			
Вид семестрового контролю: залік			
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 25 % для заочної форми здобуття освіти – %			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ» є складовою частиною підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Курс передбачає послідовне комплексне вивчення теоретичних, нормативно-правових та практичних аспектів управління економічними процесами з метою забезпечення державної безпеки. Розглядаються принципи економічної безпеки як ключового елементу державної безпеки, внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці, міжнародний досвід публічного управління економічними ризиками.

Метою викладання навчальної дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ» є формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі економічної сфери та державної безпеки, цілісного розуміння взаємозв'язку економічної політики та державної безпеки, здатності застосовувати інструменти публічного адміністрування для забезпечення економічної стабільності, стійкості та безпеки держави в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз, приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах міжнародних криз, ризиків і невизначеності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ» є:

- вивчення сутності економічної сфери як складової системи національної та державної безпеки;
- набуття знань про механізми формування та реалізації державної економічної політики в системі публічного адміністрування;
- формування навичок ідентифікації, аналізу та мінімізації економічних загроз державній безпеці;
- набуття вмінь використання управлінських, правових та інституційних інструментів публічного адміністрування для забезпечення економічної безпеки;
- набуття вмінь використовувати одержані знання у практичній діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- сутність та структуру економічної сфери держави, її зв'язок з міжнародною економікою, її закони і категорії;
- поняття, складові та рівні державної (національної) безпеки;
- особливості економічної безпеки як ключового елементу державної безпеки;

- правові засади економічної та безпекової політики;
- повноваження органів публічної влади у сфері економічної безпеки;
- підходи ЄС та НАТО до економічної безпеки;
- міжнародний досвід публічного управління економічними ризиками;

вміти:

- аналізувати міжнародну економічну інформацію для прийняття практичних рішень;
- аналізувати основні форми міжнародних економічних відносин, їхні якісні та кількісні показники (структуру, динаміку тощо);
- визначати роль публічного адміністрування у забезпеченні економічної стабільності;
- аналізувати внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці держави;
- використовувати теоретичні знання для забезпечення державної безпеки;
- розробляти практичні рекомендації щодо взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства у сфері економіки та державної безпеки;
- використовувати механізми та інструменти публічного адміністрування для здійснення державної економічної політики (фіскальної, монетарної, інвестиційної) з урахуванням загроз економічній безпеці.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	ЗК 1
ВК	Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 4	СК 10
ВК	Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому рівнях та на рівні організації.	Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою запобігання їм.

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 1	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 10	ПРН 11
ОК 1.4. 4	Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та	Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями	Уміти готувати проектні запити на фінансування наукових	Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до	Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють

	<p>сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні та практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.</p>	<p>сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.</p>	<p>досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції), виходячи з аналізу зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування.</p>	<p>управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.</p>	<p>розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.</p>
--	--	--	---	--	---

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Робоча програма цієї навчальної дисципліни – це короткий перелік тем, їх змісту, завдань та стратегії курсу, які спонукають здобувачів освіти оволодівати знаннями, скласти план своєї роботи та досягати успіху при вивченні матеріалу. Зміст та обсяг дисципліни обумовив вибір активних форм навчання, які формують потребу і вміння самостійного поповнення інформації про економічну сферу та державну безпеку.

МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування

Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність.

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів.

Публічне адміністрування у сфері національної безпеки. Класифікація суб'єктів забезпечення національної безпеки держави: адміністративно-правовий статус та компетенція.

Генезис безпеки як соціально-економічного феномену. Визначення національної безпеки України. Етапи формування безпекової політики України. Основні концепції національної безпеки України. Ключові принципи національної безпеки України: суверенітет і територіальна цілісність; верховенство права; пріоритет прав і свобод людини; баланс інтересів особи, суспільства і держави; превентивність і комплексність безпеки.

Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки.

Економічна безпека як одна зі складових національної безпеки України. Основні інститути управління економікою. Складові економічної безпеки. Економічна незалежність держави. Економічний суверенітет.

Основи теорії безпеки соціально-економічних систем. Теоретичні основи економічної безпеки України. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки держави. Оцінка реальних і потенційних загроз економічній безпеці України та їх попередження. Захист критичної економічної інфраструктури.

Напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України. Принципи та методи державного управління економічною безпекою держави.

Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки.

Поняття економічної безпеки держави. Національні економічні інтереси як об'єкт економічної безпеки. Оцінка рівня економічної безпеки держави, її індикатори. Внутрішні складові економічної безпеки держави.

Інституціональні аномалії як загроза економічній безпеці держави: аномія, трансплантаційні дисфункції інститутів, рейдерство тощо.

Характеристика дестабілізуючих чинників внутрішнього середовища економічної безпеки. Корупція як загроза економічній безпеці України.

Поняття та зміст зовнішніх чинників впливу на економічну безпеку.

Гібридні загрози економічній безпеці держави.

Роль держави у формуванні інституціональних умов економічної безпеки держави. Правові аспекти розроблення Концепції національної економічної безпеки України.

Удосконалення організаційної структури органів державної влади, діяльність яких спрямована на забезпечення економічної безпеки України.

Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки.

Роль геополітичних, геоекономічних та цивілізаційних факторів при забезпеченні національної безпеки.

Економічна безпека держави в умовах економічної глобалізації та відкритості економіки початку XXI ст.

Системи та моделі забезпечення національної безпеки країн світу. Використання зарубіжного досвіду публічного адміністрування у сфері національної безпеки.

Змістовий модуль 2. Публічне управління економічними ризиками та загрозами

Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління.

Поняття фінансової безпеки держави. Роль та значення фінансової безпеки в системі економічної безпеки держави. Національні інтереси у сфері забезпечення фінансової безпеки.

Складові фінансової безпеки: бюджетна, грошово-кредитна, валютна, боргова, безпека страхового та фондового ринку.

Роль фінансових потоків у забезпеченні безпеки держави.

Загрози у сфері забезпечення фінансової безпеки України, роль публічного адміністрування у попередженні та вирішенні цих загроз.

Тема 6. Публічне адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки.

Інвестиційна безпека: поняття та сутність, основні характеристики. Стан інвестиційної безпеки України.

Інноваційна модель економічного розвитку. Стадії інноваційного процесу. Інноваційна політика держави. Управлінські технології, спрямовані на забезпечення організаційно-економічних і соціальних умов ефективної

інноваційної діяльності. Науково-технологічна (інноваційна) безпека. Національні інтереси України в науково-технологічній сфері. Загрози науково-технологічній (інноваційній) безпеці України, шляхи їх подолання.

Роль публічного адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки.

Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці.

Кіберпростір як нова сфера глобального суперництва. Віртуальна економіка. Кібербезпека як складова економічної безпеки України. Класифікація кіберзагроз. Методи кіберзахисту.

Роль інформаційної безпеки в сучасній економіці: аналіз загроз та вплив на економічну стабільність.

Перспективи і загрози, пов'язані з розробкою штучного інтелекту.

Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього.

Глобалізаційні процеси сучасного світу та взаємозалежність економік різних країн. Поняття сталого розвитку. 17 цілей сталого розвитку – 17 кроків до майбутнього.

Досягнення економічного зростання без виснаження ресурсів і без шкоди для навколишнього середовища як завдання публічного управління та адміністрування.

Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Поняття «інтернаціоналізація», «інтеграція» та «глобалізація». Їхнє значення для економічної безпеки. Індекс глобальної конкурентоспроможності.

Геополітичне позиціонування як фактор національної безпеки.

Експортна безпека. Імпортна безпека. Безпека у сфері міжнародного руху капіталу. Безпека у процесі міжнародної трудової міграції. Загрози національним економічним інтересам України у сфері міжнародної трудової міграції.

Міжнародна економічна безпека.

Імплементация міжнародного досвіду державного управління забезпечення економічної безпеки держави в Україні.

Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз.

Геополітична та геоекономічна складові міжнародних відносин, воєнна глобалізація та глобальний воєнно-стратегічний простір.

Сучасні виклики для економічної безпеки України в умовах війни. Проблеми публічного адміністрування сферою національної безпеки в умовах війни.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	усього	аудиторна					С.р.	усього	аудиторна					С.р.	
		у тому числі							у тому числі						
лекції		сем	пр	лаб	інд	лекції			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування															
Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність	12	2		2			8	12						12	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки	12	2		2			8	12	2					10	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 3. Державна	12	2		2			8	12						12	АР: вибіркове

економічна політика в системі забезпечення національної безпеки																	усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки	12	2		2			8	12								10	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Модульний контроль																	
Разом за змістовим модулем 1	48	8		8			32	48	2							44	
Змістовий модуль 2. Публічне управління економічними ризиками та загрозами																	
Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління	12	2		2			8	12								12	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 6. Публічне	12	2					10	12								12	АР: вибіркове

адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки																			усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці	12	2		2			8	12										12	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього	12	2		2			8	12	2									10	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції	12	2		2			8	12					2					10	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової

														літератури; складання глосарію ІНДЗ: презентація за темою
Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз	12	2		2			8	12						12
Модульний контроль														
Разом за змістовим модулем 2	72	12		10			50	72	2		2			68
Усього годин	120	20		18			82	120	4		4			112

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ»

Разом: 120 год, лекції – 20 год, семінарські заняття – 18 год, індивідуальні заняття – ____ год, самостійна робота – 82 год, підсумковий контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
Назва модуля	<i>Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування</i>				<i>Публічне управління економічними ризиками та загрозами</i>					
Кількість балів за модуль	40 балів				30 балів					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність	Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки	Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки	Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки	Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління	Тема 6. Публічне адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки	Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці	Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього	Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції	Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз
Теми семінарських занять										
Теми практичних занять	Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність 10 балів	Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки 10 балів	Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки 10 балів	Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки 10 балів	Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління 10 балів		Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці 10 балів	Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього 10 балів	Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції 10 балів	Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз 10 балів
Теми лабораторних занять										
Самостійна робота	Тема 1. Публічне адміністрування у сфері	Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та	Тема 3. Державна економічна політика в	Тема 4. Європейські та світові практики	Тема 5. Фінансова безпека держави	Тема 6. Публічне адміністрування у сфері	Тема 7. Цифрова трансформація економіки та	Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17	Тема 9. Економічна безпека в умовах	Тема 10. Управління економічною безпекою

	національної безпеки: поняття та сутність 5 балів	державної безпеки 5 балів	системі забезпечення національної безпеки 5 балів	забезпечення економічної безпеки 5 балів	як об'єкт публічного управління 5 балів	інвестиційної та інноваційної безпеки 5 балів	виклики економічній безпеці 5 балів	кроків до майбутнього 5 балів	глобалізації та євроінтеграції 5 балів	в умовах криз і воєнних загроз 5 балів
Види поточного контролю (Тести)	10 балів				10 балів					
ІНДЗ	30 балів									
у т.ч. додаткові курси за тематикою дисципліни (неформальна освіта)										
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (10 балів)				Модульна контрольна робота (10 балів)					
Підсумковий контроль	залік									

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

4.3.2 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування		
1	Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність	2
2	Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки	2
3	Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки	2
4	Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки	2
Змістовий модуль 2. Публічне управління економічними ризиками та загрозами		
1	Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління	2
2	Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці	2
3	Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього	2
4	Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції	2
5	Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз	2
Всього годин		18

4.3.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.4. Курсова робота

Не передбачено програмою

4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачем освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (2 бали);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив

самостійно (3 бали);

✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (3 бали);

✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (2 бали);

✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (3 бали);

✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (5 балів);

✓ проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (5 балів за один, 15 – за всі);

✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 15 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Класифікація суб'єктів забезпечення національної безпеки держави: адміністративно-правовий статус та компетенція.

2. Генезис безпеки як соціально-економічного феномену.

3. Етапи формування безпекової політики України.

4. Основні концепції національної безпеки України.

5. Ключові принципи національної безпеки України.

6. Економічна безпека як одна зі складових національної безпеки України.

7. Основні інститути управління економікою.

8. Складові економічної безпеки.

9. Економічний суверенітет.

10. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

11. Оцінка реальних і потенційних загроз економічній безпеці України та їх попередження.

12. Напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України.

13. Принципи та методи державного управління економічною безпекою держави.

14. Національні економічні інтереси як об'єкт економічної безпеки.

15. Оцінка рівня економічної безпеки держави, її індикатори.

16. Внутрішні складові економічної безпеки держави.

17. Корупція як загроза економічній безпеці України.

18. Поняття та зміст зовнішніх чинників впливу на економічну безпеку.

19. Гібридні загрози економічній безпеці держави.

20. Правові аспекти розроблення Концепції національної економічної безпеки України.

21. Системи та моделі забезпечення національної безпеки країн світу.

22. Роль та значення фінансової безпеки в системі економічної безпеки

держави.

23. Роль публічного адміністрування у попередженні та вирішенні загроз у сфері забезпечення фінансової безпеки України.

24. Інвестиційна безпека: поняття та сутність, основні характеристики.

25. Управлінські технології, спрямовані на забезпечення організаційно-економічних і соціальних умов ефективної інноваційної діяльності.

26. Загрози науково-технологічній (інноваційній) безпеці України, шляхи їх подолання.

27. Роль публічного адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки.

28. Кібербезпека як складова економічної безпеки України.

29. Роль інформаційної безпеки в сучасній економіці: аналіз загроз та вплив на економічну стабільність.

30. Перспективи і загрози, пов'язані з розробкою штучного інтелекту.

31. 17 цілей сталого розвитку – завдання публічного управління та адміністрування.

32. Геополітичне позиціонування як фактор національної безпеки.

33. Міжнародна економічна безпека.

34. Імплементация міжнародного досвіду державного управління забезпечення економічної безпеки держави в Україні.

35. Проблеми публічного адміністрування сферою національної безпеки в умовах війни.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

Критерії оцінювання ІНДЗ

(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	5 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали

5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	3 бали
Разом		20 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
18 – 20 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	відмінно
15 – 17	<i>добре</i>	4	BC	добре
10 – 15	<i>задовільно</i>	3	DE	задовільно
0 – 9	<i>незадовільно</i>	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування		
1	Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність	8
2	Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки	8
3	Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки	8
4	Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки	8
Змістовий модуль 2. Публічне управління економічними ризиками та загрозами		
1	Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління	8
2	Тема 6. Публічне адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки	10
3	Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики	8

	економічній безпеці	
4	Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього	8
5	Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції	8
6	Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз	8
Всього годин		82

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування			
Тема 1. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	2	I-II
Тема 2. Взаємозв'язок економічної сфери та державної безпеки (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	3	II-III
Тема 3. Державна економічна політика в системі забезпечення національної безпеки (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	5	IV-V
Тема 4. Європейські та світові практики забезпечення економічної безпеки (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	5	V-VI
<i>Всього: 32 год</i>	<i>Всього: 15 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Публічне управління економічними ризиками та загрозами			
Тема 5. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	3	VI-VII
Тема 6. Публічне адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки (10 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	3	VII-VIII

Тема 7. Цифрова трансформація економіки та виклики економічній безпеці (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	3	IX-X
Тема 8. Глобальні цілі сталого розвитку: 17 кроків до майбутнього (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	2	XI-XII
Тема 9. Економічна безпека в умовах глобалізації та євроінтеграції (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	2	XIII
Тема 10. Управління економічною безпекою в умовах криз і воєнних загроз (8 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, залік	2	XIV-XV
<i>Всього: 50 год</i>	<i>Всього: 15 балів</i>		
<i>Разом: 82 год</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

□ *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

□ *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

□ *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

З метою більш ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні навчальної дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ» можуть використовуватись: лекції з проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації тощо.

Кожен із видів методики застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь в тому чи іншому виді роботи, а також особливості конкретної дисципліни.

Наприклад, лекція-візуалізація є результатом пошуку нових можливостей реалізації відомого в дидактиці принципу наочності та містить у собі елементи

проблемності. Метод візуалізації сприяє формуванню професійного мислення за рахунок систематизації, концентрації та виділення найбільш значущих, істотних елементів змісту. Наочність не тільки доповнює словесну інформацію, але й виступає носієм змістовної інформації. Чим більше проблемність візуальної інформації, тим вищий ступінь розумової активності здобувачів освіти.

Лекції з проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздаванням під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій можуть даватися питання для самостійного їх осмислення.

Робота в малих групах проводиться з метою активізації навчання при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми індивідуальними якостями та знаннями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливість для участі кожного здобувача освіти в роботі за метою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Така форма навчання використовується також з метою більш ґрунтовного засвоєння матеріалу, загострення уваги на особливо важливих аспектах, що містять у собі винесені на розгляд проблемні питання.

Семінари-дискусії (колоквиуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, з науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, де також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад,

пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес

вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної

роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
<i>«відмінно»</i>	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
<i>«добре»</i>	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
<i>«задовільно»</i>	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
<i>«незадовільно»</i>	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1	4	4	6	6
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1	4	4	5	5
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	5	4	20	4	25
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	10		10		10
1.6. Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	30				30
Разом					
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 60					
II. Вибіркові					

Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	2	10	2	10
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	2	10	2	10
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5	1	5	1	5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10	1	10	1	10
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих вчених	5	1	5	1	5
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5	1	5	1	5
Разом					
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 70					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Економічна безпека як об'єкт публічного адміністрування
2. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки: поняття та сутність.
3. Класифікація суб'єктів забезпечення національної безпеки держави: адміністративно-правовий статус та компетенція.
4. Генезис безпеки як соціально-економічного феномену.
5. Визначення національної безпеки України.
6. Етапи формування безпекової політики України.
7. Основні концепції національної безпеки України.
8. Ключові принципи національної безпеки України.
9. Економічна безпека як одна зі складових національної безпеки України.
10. Основні інститути управління економікою.
11. Складові економічної безпеки.
12. Економічна незалежність держави.
13. Економічний суверенітет.
14. Фінансова стабільність і бюджетна безпека.
15. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки держави.
16. Оцінка реальних і потенційних загроз економічній безпеці України та їх попередження.
17. Захист критичної економічної інфраструктури.
18. Напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України.
19. Принципи та методи державного управління економічною безпекою держави.
20. Поняття економічної безпеки держави.
21. Національні економічні інтереси як об'єкт економічної безпеки.
22. Оцінка рівня економічної безпеки держави, її індикатори.
23. Внутрішні складові економічної безпеки держави.

24. Інституціональні аномалії як загроза економічній безпеці держави: аномія, трансплантаційні дисфункції інститутів, рейдерство тощо.
25. Характеристика дестабілізуючих чинників внутрішнього середовища економічної безпеки.
26. Корупція як загроза економічній безпеці України.
27. Поняття та зміст зовнішніх чинників впливу на економічну безпеку.
28. Гібридні загрози економічній безпеці держави.
29. Роль держави у формуванні інституційних умов економічної безпеки держави.
30. Правові аспекти розроблення Концепції національної економічної безпеки України.
31. Удосконалення організаційної структури органів державної влади, діяльність яких спрямована на забезпечення економічної безпеки України.
32. Роль геополітичних, гео економічних та цивілізаційних факторів при забезпеченні національної безпеки.
33. Економічна безпека держави в умовах економічної глобалізації та відкритості економіки початку XXI ст.
34. Системи та моделі забезпечення національної безпеки країн світу.
35. Поняття фінансової безпеки держави.
36. Роль та значення фінансової безпеки в системі економічної безпеки держави.
37. Національні інтереси у сфері забезпечення фінансової безпеки.
38. Складові фінансової безпеки: бюджетна, грошово-кредитна, валютна, боргова, безпека страхового та фондового ринку.
39. Роль фінансових потоків у забезпеченні безпеки держави.
40. Загрози у сфері забезпечення фінансової безпеки України, роль публічного адміністрування у попередженні та вирішенні цих загроз.
41. Інвестиційна безпека: поняття та сутність, основні характеристики.
42. Інноваційна модель економічного розвитку.
43. Інноваційна політика держави.
44. Управлінські технології, спрямовані на забезпечення організаційно-економічних і соціальних умов ефективної інноваційної діяльності.
45. Науково-технологічна (інноваційна) безпека.
46. Національні інтереси України в науково-технологічній сфері.
47. Загрози науково-технологічній (інноваційній) безпеці України, шляхи їх подолання.
48. Роль публічного адміністрування у сфері інвестиційної та інноваційної безпеки.
49. Кіберпростір як нова сфера глобального суперництва.
50. Віртуальна економіка.
51. Кібербезпека як складова економічної безпеки України.
52. Класифікація кіберзагроз.
53. Методи кіберзахисту.

54. Роль інформаційної безпеки в сучасній економіці: аналіз загроз та вплив на економічну стабільність.
55. Перспективи і загрози, пов'язані з розробкою штучного інтелекту.
56. Глобалізаційні процеси сучасного світу та взаємозалежність економік різних країн.
57. Поняття сталого розвитку.
58. 17 цілей сталого розвитку – 17 кроків до майбутнього.
59. Завдання публічного управління та адміністрування щодо реалізації цілей сталого розвитку.
60. Поняття «інтернаціоналізація», «інтеграція» та «глобалізація». Їхнє значення для економічної безпеки.
61. Індекс глобальної конкурентоспроможності.
62. Геополітичне позиціонування як фактор національної безпеки.
63. Експортна безпека.
64. Імпортна безпека.
65. Безпека у сфері міжнародного руху капіталу.
66. Безпека у процесі міжнародної трудової міграції.
67. Міжнародна економічна безпека.
68. Сучасні виклики для економічної безпеки України в умовах війни.
69. Проблеми публічного адміністрування сфери національної безпеки в умовах війни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота										Сума	Залік*
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	не більше 100	не більше 30
5	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма дисципліни «ЕКОНОМІЧНА СФЕРА ТА ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ».
2. Силабус.
3. Тексти лекцій та презентації до них (розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/enrol/index.php?id=24594>).
4. Матеріали до практичних занять.
5. Завдання для поточного та підсумкового контролю.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Перелік аудіо- і відеоматеріалів:

1. E-COMMERCE. URL: <https://www.e-commerce.com.ua>.
2. Глобальні Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=liW2nTVbOgE>.
3. Знання під час війни. Національна Безпека. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=d2fMsjNrBdQ>.
4. Інформаційна безпека держави. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5cbmrNVfCVU>.
5. Лібанова Елла. Міжнародна міграція – це рушійна сила прогресу і цивілізації. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0c7xUyLnnqW>.
6. Міжнародна економічна інтеграція. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2LPDC0_vuJE.
7. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=W0bW8jEL4UQ>.
8. Міжнародний поділ праці. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v84lyVXu5oU>.
9. Система національної безпеки України. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KAVD_R14jlg.

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Асоційоване партнерство – стосується країн, які уклали угоди про асоціацію, але не засідають у керівних органах ЄС та не беруть жодної участі в процесі ухвалення рішень. Вони залишаються зовнішніми партнерами ЄС, а не повноправними членами із спеціальним асоційованим статусом.

Асоційоване членство – неповне, часткове членство держави, громадської організації, особи чи соціальної групи в якомусь об'єднанні.

Безпека держави – захищеність конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Безпека інформації (даних) – це стан захищеності інформації (даних), при якому забезпечуються її конфіденційність, доступність і цілісність.

Безпека національна – захищеність життєво важливих національних інтересів, за якої забезпечуються своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація загроз вказаним інтересам у різних сферах життєдіяльності людини, суспільства та держави. Є величиною змінною.

Безпека страхового ринку – рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування.

Безпека фондового ринку – оптимальний обсяг капіталізації ринку (з огляду на представлені на ньому цінні папери, їх структуру та рівень ліквідності), здатний забезпечити стійкий фінансовий стан емітентів, власників, покупців, організаторів торгівлі, торговців, інститутів спільного інвестування, посередників (брокерів), консультантів, реєстраторів, депозитаріїв, зберігачів та держави в цілому.

Боргова безпека – рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування й ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень та оптимального співвідношення між ними, достатній для задоволення нагальних соціально-економічних потреб, що не загрожує втратою суверенітету і руйнуванням вітчизняної фінансової системи.

Бюджетна безпека – стан забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів і видатків державного й місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – ринкова вартість товарів і послуг, створених всередині країни.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – ринкова вартість товарів і послуг, створених всередині країни.

Валовий національний продукт – ринкова вартість товарів і послуг, вироблених господарськими одиницями країни, незалежно від того, чи зроблені ці товари і послуги всередині країни чи за її межами.

Валовий національний продукт – ринкова вартість товарів і послуг, вироблених господарськими одиницями країни, незалежно від того, чи зроблені ці товари і послуги всередині країни чи за її межами.

Валюта – готівкова частина грошової маси, яка циркулює у формі грошових банкнот і монет.

Валюта конвертована – має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на іноземну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами.

Валюта національна – законний платіжний засіб на території країни, що її випускає.

Валютна безпека – ступінь забезпеченості її валютними коштами, достатній для додержання позитивного сальдо платіжного балансу, виконання міжнародних зобов'язань, нагромадження необхідного обсягу валютних резервів, підтримання стабільності національної грошової одиниці; стан курсоутворення, який створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту, безперешкодного припливу в країну іноземних інвестицій, інтеграції України до світової економічної системи, а також максимально захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках.

Валютна інтервенція – форма впливу центрального банку країни на формування курсу національної валюти, що полягає у здійсненні банком цільових операцій з купівлі-продажу іноземної валюти (твердої) за національну.

Валютна політика – сукупність економічних, правових та організаційних заходів і форм, що здійснюються державними органами, центральними банківськими і фінансовими установами, міжнародними валютно-фінансовими організаціями у галузі валютних відносин.

Валютний курс – ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни.

Валютні обмеження – система правових, організаційних та економічних заходів, які регламентують операції з національною та іноземною валютами.

Валютні ризики – група ризиків, що виникають у зв'язку з використанням кількох валют у міжнародних угодах.

ВВП на душу населення – показник, який характеризує рівень добробуту в країні, визначає загальний обсяг товарів та послуг у перерахунку на кількість населення країни.

ВВП на душу населення – показник, який характеризує рівень добробуту в країні, визначає загальний обсяг товарів та послуг у перерахунку на кількість населення країни.

Вертикальна інтеграція – об'єднання фірм, підприємств та компаній, які функціонують у різних виробничих циклах.

Вільна економічна зона – частина території держави, на якій встановлено спеціальний правовий режим економічної діяльності й порядок застосування законодавства країни, орієнтованого на посилення зовнішньоекономічних зв'язків, насамперед за рахунок залучення іноземного капіталу.

Віртуальна економіка – переплетення світового валютно-фінансового та інформаційного просторів.

Внутрішній ринок – форма господарського спілкування, за якої усе, що призначено для продажу, збувається самим виробником всередині країни.

Гарантія ризику інвестицій – державна гарантія щодо ризику капітальних вкладень, які спрямовуються за кордон для інвестування в державний сектор іншої країни.

Гармонізація законодавства – процес цілеспрямованого зближення та узгодження нормативно-правових приписів з метою досягнення несуперечливості законодавства, усунення юридичних перешкод, дотримання міжнародних, європейських та національних правових стандартів.

Геоелекономічні війни – боротьба без застосування воєнної сили за вигідні позиції: ринки збуту та сировини, транспортні коридори тощо в світовій економіці. У війні широко використовується економічна блокада.

Геополітичні інтереси країни – інтереси країни, що пов'язані із зовнішніми аспектами розвитку та виникають у регіоні або країні, формуються економічною діяльністю країни та її співробітництвом з іншими країнами, військовими, етнічними та іншими чинниками.

Глобалізація (від англ. Global – світовий, всесвітній) – 1) процес зміцнення зв'язків між найвіддаленішими куточками планети; 2) процес поширення по всій планеті єдиних спільних для всього людства проблем (економічних, політичних, військових, екологічних); 3) процес зростання вселюдських інтересів у всіх сферах людського буття, породжуваних поглибленням взаємозв'язків і взаємозалежності країн світу.

Глобалізація ринку праці – формування єдиного механізму узгодження попиту та пропозиції робочої сили незалежно від країни проживання тієї чи іншої людини і розвивається на фоні глобалізації економіки.

Глобалістика – система наукових знань про генезис і сучасний стан глобальних проблем, класифікацію цих проблем та обґрунтування практичних шляхів їхнього розв'язання.

Глобальні проблеми сучасності – сукупність суперечливих процесів, які створюють загрозу нормальному розвитку і навіть самому існуванню всіх країн світу і потребують для відвернення цих катастрофічних наслідків їх спільних зусиль, тобто мають всеохоплюючий, планетарний, глобальний характер.

Горизонтальна інтеграція – виникає при злитті фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу і отримання при цьому додаткового прибутку, і супроводжується виробництвом закордоном товарів, аналогічних тим, що виробляються в країні базування.

Грошово-кредитна безпека – стан грошово-кредитної системи, який характеризується стабільністю грошової одиниці, доступністю кредитних ресурсів та таким рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів населення.

Девальвація – зниження курсу національної валюти, що вигідно експортерам.

Демпінг – експорт товарів за цінами, нижчими від собівартості, чи за нижчою ціною, ніж на внутрішньому ринку. Види демпінгу: взаємний – зустрічна торгівля двох країн одним і тим самим товаром за заниженими цінами;

зворотний – завищення цін на експорт порівняно з цінами продажу тих самих товарів на внутрішньому ринку; навмисний – тимчасове навмисне зниження експортних цін з метою витіснення конкурентів з ринку і наступного встановлення монопольних цін; спорадичний – епізодичний продаж надлишкових запасів товарів на зовнішній ринок за заниженими цінами.

Державне управління у сфері національної безпеки – невід’ємна складова державного управління, що охоплює різні сфери життєдіяльності суспільства та держави з метою прогнозування, виявлення, запобігання та нейтралізації загроз національним інтересам.

Державні закупки – прихований метод торгової політики, який вимагає від державних органів і підприємств купувати певні товари тільки у національних фірм, навіть незважаючи на те, що ці товари можуть бути дорожче імпортованих.

Дотація – (лат. dotatio – дар, пожертвування; від лат. dato – наділяю) – асигнування з державного бюджету, доплата, матеріальна допомога.

Еволюційний розвиток економіки – це поступовий шлях кількісного та якісного зростання кінцевих результатів суспільного виробництва або макроекономіки завдяки вдосконаленню існуючих чинників (засобів та предметів праці, робочої сили, технології, організації, управління, творчої праці, інформації, науки), структурних зв’язків, галузей і ринків.

Економічна глобалізація – новий рівень інтернаціоналізації та міжнародної економічної інтеграції, що характеризується інтенсифікацією і новою якістю міжнародних зв’язків у планетарних масштабах. Національні господарства та їх суб’єкти перетворюються на складову частину світового відтворювального процесу, стають частиною планетарної економіки.

Економічна інтеграція – процес економічної взаємодії країн, який приводить до зближення господарських механізмів та набирає форми міждержавних угод і узгоджено регулюється міждержавними органами.

Економічний простір – це економічно насичена територія, яка поєднує в собі різноманітні об’єкти і зв’язки між ними.

Економічний регіоналізм – наслідок інтеграційних процесів, у результаті яких окремі групи країн створюють між собою більш сприятливі умови для торгівлі, інколи також для міжнародного руху факторів виробництва, ніж для всіх інших країн.

Економічний розвиток – це здатність економіки створювати сталі шляхи зростання ВВП відповідно до існуючого рівня індивідуальних, колективних і суспільних потреб.

Економічний союз, або повна інтеграція – процес, який передбачає разом з єдиним митним тарифом і вільним рухом факторів виробництва координацію макроекономічної політики й уніфікацію законодавств у ключових сферах – валютній, бюджетній, грошовій.

Експорт – продаж та вивезення товару за кордон.

Експорт (вивезення) капіталу – одностороння міграція капіталу для розміщення за кордоном з метою отримання прибутку від підприємницької

діяльності. Він здійснюється у формі банківського переказу чи у формі поставок засобів виробництва для реалізації комерційних проєктів.

Експортна безпека держави полягає в наявності такого стану зовнішньоторговельних відносин країни, коли мінімізуються втрати від експорту і створюються умови для конкурентної експансії держави як виробника високотехнологічної продукції.

Експортне кредитування – метод фінансової нетарифної зовнішньоторгової політики, який передбачає фінансове стимулювання державою розвитку експорту національними фірмами.

Експортні мита – накладаються на експорті товари при випуску їх за межі митної території держави.

Експортно-виробничі зони – зони, призначені для виробництва товарів для експорту.

Ембарго – накладання державою заборони на ввезення чи вивезення іншими державами золота, іноземної валюти, окремих товарів.

Еміграція – виїзд працездатного населення з певної країни за її межі.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) – типова зона вільної торгівлі, створена 1960 року Австрією, Великобританією, Данією, Норвегією, Португалією, Швейцарією, Швецією, на Стокгольмській конференції. У 1970 році до ЄАВТ вступила Ісландія, а 1986 року – Фінляндія, яка з 1961 року була її асоційованим членом. У зв'язку з вступом до ЄС з ЄАВТ вийшли Великобританія і Данія (1973 р.), а також Португалія (1986 р.), а в 1995 році – Австрія Швеція і Фінляндія. На даний час членами ЄАВТ є Ісландія, Норвегія, Швейцарія і Ліхтенштейн.

Європейська валютна система (ЄВС) – це визначені правила розрахунків між групою країн- членів ЄС. Це валютне угруповання, до складу якого у 1979 р. увійшли: ФРН, Франція, Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Данія, Ірландія, Великобританія, Іспанія, а пізніше – Ісландія, Португалія, Греція. ЄВС базується на трьох основних елементах: спеціальній європейській валютній одиниці; механізмі валютних курсів та інтервенцій; механізмі кредитування.

Європейська інтеграція – процес, який поєднує економічну та політичну інтеграцію, спрямований на поступову уніфікацію національних економік європейських держав з метою подолання суперечності між інтернаціоналізацією господарського життя та обмеженими можливостями внутрішніх ринків.

Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарювання, побудована на взаємовідносинах між ними, як на території країни, так і за її межами.

Зона вільної торгівлі – інтеграційне угруповання країн, яке передбачає повне скасування митних тарифів за взаємної торгівлі зі збереженням національних митних тарифів щодо третіх країн.

Імміграція – в'їзд працездатного населення в певну країну з-за її меж.

Імпорт – купівля та ввезення товару з-за кордону.

Імпортна безпека держави полягає в досягненні такого стану зовнішньоторговельних відносин, який передбачає заміну сировинного

характеру імпорту його інноваційно-інвестиційним спрямуванням.

Інвестиційна безпека – рівень національних та іноземних інвестицій (за умови їх оптимального співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів.

Інвестиційна політика – 1) комплекс урядових рішень, які визначають основні напрями, джерела та обсяги використання капітальних вкладень в економіку, різні її сфери та галузі; 2) загальнодержавні принципові рішення і заходи, що визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки з метою забезпечення ефективності та пропорційності її розвитку, усунення міжгалузевих і внутрішньогалузевих диспропорцій, досягнення оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва і невиробничої сфери.

Інвестиційний клімат – 1) сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, які сприяють (гальмують) процесу інвестування народного господарства (на макрорівні) та окремих підприємств, компаній, галузей (на мікрорівні); 2) сукупність факторів економічного, політичного, правового та соціального характеру, які бере до уваги інвестор, схвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій.

Інвестиційний портфель – набір реальних або фінансових інвестицій. Сукупність цінних паперів різного виду, терміну дії та ліквідності, яка належить одному інвестору і управляються як єдине ціле для досягнення певних цілей.

Інвестиційний портфель – сукупність цінних паперів, які купує банк з метою вкладення капіталу в прибуткові об'єкти.

Інвестиційний ризик – ймовірність виникнення непередбачуваних фінансових втрат у процесі інвестиційної діяльності підприємства.

Інвестиції у виробничі активи – вкладення в основні фонди, запаси матеріальних оборотних засобів, цінності.

Інвестиції у невиробничі активи – інвестиції в землю, надра, водні ресурси та ін.

Інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно.

Інвестор (англ. investor – вкладник) – юридична або фізична особа, що здійснює інвестиції, джерелом яких є власні запозичені або залучені ресурси у формі фінансових коштів, майна, інтелектуальної власності та ін.

Інвестор інституціональний – юридична особа, головною функцією якої є здійснення фінансових операцій.

Індекс фондового ринку – це середні або середньозважені показники курсів цінних паперів, як правило, акцій, що відображають стан і динаміку фондового ринку.

Інноваційна безпека – як *стан* – це наявність економічних, виробничих і технологічних умов, які дозволяють економіці держави здійснювати

нововведення на власній основі; як *процес* – сукупність дій та механізмів щодо створення і підсилення умов, що забезпечують сталий науково-технічний розвиток економіки на власній основі.

Інноваційна безпека передбачає забезпечення сталого процесу створення, використання і поширення нових знань та технологій на основі поєднання науково-технологічного потенціалу країни і можливостей міжнародного кооперування у сфері трансферу технологій, і створення тим самим передумов сталого функціонування і розвитку економічної системи.

Інноваційна культура – форма економічної культури, система цінностей, норм, знань і навичок, мотивів інноваційної діяльності, яка об'єднує інноваційне підприємництво і культуру в єдине ціле, виступає фундаментом інноваційного мислення.

Іноземні інвестиції – це цінності, які іноземні інвестори вкладають в об'єкти інвестиційної діяльності країни з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Інтеграція (від лат. *integrum* – ціле, *integratio* – відновлення) – процес взаємозближення і утворення взаємозв'язків; згуртування, об'єднання політичних, економічних, державних і громадських структур в рамках регіону, країни, світу.

Інтелектуальні інвестиції – вкладення коштів у підготовку фахівців, науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, ноу-хау, що передбачає отримання патентів, ліцензій, розробку програм для комп'ютерів та інші види інтелектуальної діяльності.

Інтелектуальні інвестиції передбачають купівлю патентів, ліцензій, ноу-хау, підготовку та перепідготовку персоналу.

Інтереси національні – сукупність збалансованих інтересів людини (громадянина), суспільства, держави, реалізація яких гарантує збереження національних цінностей, державний суверенітет, територіальну цілісність, суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток.

Інтернаціоналізація – об'єднання дій декількох суб'єктів світової економіки і політики довкола загальних для них завдань, цілей, видів діяльності.

Інтернаціоналізація виробництва – розвиток економічних зв'язків між національними господарствами, коли економіка однієї країни стає частиною світового виробничого процесу.

Інформаційна безпека – стан захищеності потреб особи, суспільства і держави в інформації, при якому досягається інформаційний розвиток (технічний, інтелектуальний, соціально-політичний, морально-етичний тощо), за якого сторонні інформаційні впливи не завдають їм суттєвої шкоди.

Капітальні інвестиції спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва.

Кібератака – спрямовані (навмисні) дії в кіберпросторі, які здійснюються

за допомогою засобів електронних комунікацій (включаючи інформаційно-комунікаційні технології, програмні, програмно-апаратні засоби, інші технічні та технологічні засоби і обладнання) та спрямовані на досягнення однієї або сукупності таких цілей: порушення конфіденційності, цілісності, доступності електронних інформаційних ресурсів, що обробляються (передаються, зберігаються) в комунікаційних та/або технологічних системах, отримання несанкціонованого доступу до таких ресурсів; порушення безпеки, сталого, надійного та штатного режиму функціонування комунікаційних та/або технологічних систем; використання комунікаційної системи, її ресурсів та засобів електронних комунікацій для здійснення кібератак на інші об'єкти кіберзахисту.

Кібербезпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі.

Кіберзагроза – наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України у кіберпросторі, справляють негативний вплив на стан кібербезпеки держави, кібербезпеку та кіберзахист її об'єктів.

Кіберзахист – сукупність організаційних, правових, інженернотехнічних заходів, а також заходів криптографічного та технічного захисту інформації, спрямованих на запобігання кіберінцидентам, виявлення та захист від кібератак, ліквідацію їх наслідків, відновлення сталості і надійності функціонування комунікаційних, технологічних систем.

Кіберпростір – середовище (віртуальний простір), яке надає можливості для здійснення комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене в результаті функціонування сумісних (з'єднаних) комунікаційних систем та забезпечення електронних комунікацій з використанням мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних.

Конвертація – здатність резидентів і нерезидентів вільно, без будь-яких обмежень, обмінювати національну валюту на іноземну та використовувати іноземну валюту в угодах з реальними та фіксованими активами.

Концесія (лат. concessio – дозвіл) – 1) договір про передання державою в експлуатацію іноземним фірмам чи приватним підприємцям на певних умовах підприємств, землі, надр, інших господарських об'єктів з метою відбудови та розвитку національної економіки й освоєння природних ресурсів; 2) винагорода, яку отримують банки за організацію продажу знову випущених цінних паперів.

Критерій економічної безпеки – це ознака, за якою визначають стан і здатність суб'єкта суспільства протистояти загрозам чи проявам небезпеки.

Критично важливі об'єкти інфраструктури – підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, діяльність яких безпосередньо пов'язана з технологічними процесами та/або наданням послуг, що мають велике значення для економіки та промисловості, функціонування суспільства та

безпеки населення, виведення з ладу або порушення функціонування яких може справити негативний вплив на стан національної безпеки і оборони України, навколишнього природного середовища, заподіяти майнову шкоду та/або становити загрозу для життя і здоров'я людей.

Мігранти – особи, які переміщуються.

Міграційна політика – цілеспрямована діяльність держави, пов'язана з регулюванням та контролюванням міграційних процесів, а також сукупність засобів для її реалізації та досягнення.

Міграційне сальдо – різниця еміграції з країни та імміграції в країну.

Міграція робочої сили – міждержавне переміщення працездатного населення на термін більше року, яке викликане причинами економічного або неекономічного характеру.

Міжнародна економіка – у широкому розумінні: це теорія, що застосовується для дослідження економіки сучасного взаємозалежного світу. Більш вузьке її трактування: це частина теорії ринкової економіки, що вивчає закономірності взаємодії господарських суб'єктів різної державної належності у сфері міжнародного обміну товарами та послугами, руху факторів виробництва та фінансування і формування міжнародної економічної політики.

Міжнародна економічна безпека – стан взаємодії економіки держави зі світовим господарством, який виключає можливість заподіяння значної шкоди економічним інтересам держави і сприяє динамічному соціально-економічному розвитку на засадах повноправного партнерства.

Міжнародна економічна взаємодія – добре відпрацьовані стійкі економічні зв'язки між суб'єктами МЄВ, які базуються на міжнародних економічних угодах і договорах, укладених на доволі тривалій період часу.

Міжнародна економічна допомога – надання капіталу в грошовій і товарній формах суб'єктами однієї країни у власність суб'єктам іншої країни на умовах безоплатності, неповернення.

Міжнародна економічна інтеграція – вищий рівень розвитку міжнародних економічних відносин, який характеризується взаємодією економік різних країн, проведенням узгодженої державної політики як у взаємних економічних відносинах, так і у відносинах із третіми країнами.

Міжнародна економічна інтеграція – це форма інтернаціоналізації і одночасно етап розв'язання суперечності між відокремленістю відтворювального процесу в межах національних економік і його консолідацією, яка полягає у створенні державами спільного економічного простору з метою вільного руху товарів і чинників виробництва.

Міжнародна міграція робочої сили – це переміщення працездатного населення із одних держав до інших на певний строк з метою вступу в трудові відносини з роботодавцями в іншій країні. Характерними ознаками міжнародної трудової міграції є добровільність, тимчасовість та економічна доцільність.

Міжнародна торгівля – сфера міжнародних товарно-грошових відносин, яка становить сукупність зовнішньої торгівлі усіх країн світу.

Міжнародна фінансова допомога – це позика, надана банками або

міжнародними органами, або країнами, іншим зовнішнім установам або урядам.

Міжнародний кредит – позики в грошовій або товарній формі, що надаються кредиторами однієї сторони позичальникові іншої сторони на визначених умовах.

Міжнародний поділ праці – поділ праці між країнами. МПП забезпечує зростання суспільної продуктивності праці та сприяє економії робочого часу в масштабах всієї світової економіки. Основою МПП є економічно вигідна спеціалізація окремих країн.

Міжнародні економічні відносини – відносини, які виникають та існують між суб'єктами з різних країн із приводу виробництва, обміну і споживання товарів, послуг, капіталу та ідей на основі міжнародного поділу праці, в умовах безмежності людських потреб і обмеженості ресурсів.

Міжнародні економічні контакти – найпростіші, одиничні, випадкові економічні зв'язки, що мають епізодичний характер і регулюються переважно разовими угодами. Зв'язки даного рівня більше притаманні фізичним і юридичним особам.

Міжнародні фінансові центри – центри скупчення банків та інших кредитно-фінансових установ, які здійснюють міжнародні валютні та кредитні операції, угоди із золотом, цінними паперами. Найбільшими є Нью-Йорк, Лондон, Париж, Токіо, Франкфурт-на-Майні, Цюрих, Гонконг, Люксембург, Сінгапур, Шанхай та ін.

Модернізація – це процес, який еволюційними методами у позитивному напрямку змінює чинники, умови, механізми, співвідношення, засоби розвитку суспільного виробництва або окремі пріоритетні складові усієї економіки та суспільства.

Науково-технологічна безпека – це такий стан науково-технологічного та виробничого потенціалів держави, який дає змогу забезпечити належне функціонування національної економіки, достатнє для досягнення та підтримання конкурентоспроможності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалежності за рахунок власних інтелектуальних і технологічних ресурсів.

Національні економічні інтереси – усвідомлені суспільством чи державою важливі потреби соціально-економічного розвитку, пов'язані з підвищенням функціональної ефективності господарської системи чи удосконаленням її структури, спрямовані переважно на реалізацію інтересів головних центрів політичного та економічного впливу.

Об'єкти національної безпеки – предмети, на які спрямовані зусилля суб'єктів забезпечення національної безпеки, а саме: конституційні права і свободи людини; духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності, інформаційне і навколишнє природне середовище та природні ресурси суспільства; конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність держави.

Об'єкти національної економічної безпеки – це держава, суспільство, сім'я, окремі громадяни, підприємства, установи, організації, окремі території, а

також основні елементи економічної безпеки.

Організована міграція – переміщення населення згідно з національним законодавством (наприклад, за візовим режимом).

Офшори (англ. off-shore – поза берегом) – фінансові центри, які залучають іноземний капітал через надання спеціальних податкових та інших пільг іноземним компаніям, що реєструються в країні розміщення центру.

Прямий інвестор – державні й приватні організації, фізичні та юридичні особи, а також їх об'єднання, які володіють підприємством з прямими інвестиціями за кордоном.

Прямі інвестиції – вкладення капіталу з метою отримання довгострокового економічного інтересу в країні вкладення капіталу, що забезпечує контроль інвестора над об'єктом розміщення капіталу.

Ратифікація (лат. ratus – затверджений) – схвалення, затвердження верховним органом державної влади міжнародного договору, підписаного уповноваженим представником держави. Результатом ратифікації є оформлення спеціального документа-ратифікаційної грамоти.

Резервна валюта – ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу.

Реімпорт – ввезення раніше вивезених за кордон товарів, які не піддавались обробці.

Реінвестиції – повторні інвестиції за рахунок використання прибутку, отриманого від первинного вкладення.

Рекапіталізація – обмін боргів на облигації боржників або надання нових кредитів з цільовим призначенням оплати минулих боргів.

Репатріація капіталу – повернення капіталу і дивідендів з-за кордону до країни, з якої їх було вивезено.

Світовий ринок – сфера сталих товарно-грошових відносин між країнами, які базуються на міжнародному поділі праці та інших факторах виробництва.

Світовий ринок робочої сили – це система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту.

Стагнаційний (депресійний) тип економічного розвитку – це стан економіки, який характеризується стабільністю виробництва, але на найнижчому після кризового рівні, наявністю диспропорцій, відсутністю нових інвестицій, зменшенням товарних запасів, появою позитивних тенденцій організаційних, ринкових, фінансових змін.

Сталий розвиток – керований соціоприродний розвиток, що не руйнує довкілля і забезпечує виживання і безпеку існування цивілізації в довгостроковій перспективі, тобто визначає якісне відтворення всіх параметрів людського життя у всіх його сферах та вказує на іманентний взаємозв'язок розвитку і безпеки.

Структура економіки – це співвідношення, які відображають взаємозв'язки та взаємозалежності між окремими складовими економіки в процесі її розвитку.

Суб'єкти економічної безпеки – усі державні інститути та весь народ.

Тверда валюта характеризується стабільним валютним курсом, зміни якого відбуваються переважно внаслідок фундаментальних макроекономічних закономірностей.

Фінансова безпека – такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання.

Фондова біржа – організаційно оформлений і регулярно функціонуючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами.

Функції державного управління у сфері національної безпеки – цілеспрямовані, організуючі, координуючі та регулюючі впливи суб'єктів державного управління у сфері національної безпеки, які спрямовані на реалізацію національних інтересів. Специфічність функцій полягає в тому, що прогнозування, виявлення, запобігання та нейтралізація загроз вказаним інтересам передбачає використання спеціально створених сил і засобів (збройних сил, розвідки, правоохоронних органів тощо), а відтак їх реалізація може мати «силовий», примусовий характер.

Цінні папери (гарантовані) – акції та облігації приватних підприємств, виплату дивідендів за якими гарантує уряд чи центральний банк.

Цінні папери (державні) – документи, що засвідчують право на власність або належність до державної позики, зокрема акції державних підприємств, облігації державної позики, скарбничі векселі та інші державні зобов'язання.

Чиста міграція – різниця між потоками імміграції та еміграції.

8.3. Рекомендована література

Основна

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.

2. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

3. Закон України «Про національну безпеку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2469-19#Text>.

4. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>.

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n5>.

8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n12>.

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року «Про Стратегію забезпечення державної безпеки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/56/2022.#Text>.

11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text>.

12. Проект Закону України від 07.08.2018 № 9015 (одержаний ВР України) «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=494>.

13. Цілі сталого розвитку та Україна. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>.

14. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>.

Підручники та навчальні посібники

1. Міжнародні економічні відносини : підручник. [Гаврилко П. П. та ін.] ; М-во освіти і науки України, Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : Ужгородський торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, 2024. 185 с.

2. Міжнародні економічні відносини: стан, проблеми та вектори розвитку [Т. Яровенко та ін.] ; за ред. Т. Яровенко ; М-во освіти і науки України, Дніпров. нац. ун-т ім. О. Гончара. Дніпро : Біла К. О., 2022. 264 с.

3. Національна безпека України : навчальний посібник / С. М. Дерев'янку, Ю. В. Кобець, Т. Б. Мадрига та ін. ; за заг. ред. В. В. Марчука. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2025. 372 с.

4. Покатаєв П.С. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Для здобувачів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / П. С. Покатаєв, М. А. Латинін, С. В. Степаненко, Г. П. Пасемко, О. М. Таран. Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.

5. Сидоров О.А. Світова економіка та міжнародні економічні відносини : підручник. МВС України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Арт-Прес, 2023. 398 с.

Допоміжна

1. Ананьєва Ю.В. Використання деривативів як інструменту управління ризиками в глобалізованому світі. Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 45. С. 96-99. URL: https://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/45_2022ua/19.pdf.
2. Антипенко Н., Почерніна Н., Васильківський Д. Глобалізація та її вплив на міжнародні економічні відносини. Економіка та суспільство. №59. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-2>.
3. Білович Ю.Ю., Стебляк Д.М. Іноземний капітал в банківській системі України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2022. Випуск 45. с. 15-19. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/55651>.
4. Войтенко К., Дроботенко В. Фінансова безпека в умовах воєнного стану. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2023. Вип. 5. С. 18-26.
5. Голинська О., Фоміцька Н., Односталко Д. Ефективність функціонування системи публічного управління у сфері економічної безпеки. Грааль науки. №10. 2021. С. 87-93. DOI : <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.11.2021.015>.
6. Дністрян Д.С. Пріоритети торговельного співробітництва України з ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород : Видавничий дім: Гельветика. 2022. Вип. 45. С. 20-24. URL: https://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/45_2022ua/6.pdf.
7. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни : експертно-аналітична доповідь / за заг. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2024. 71 с.
8. Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові засади : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 484 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій. URL: <https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukovi%20vidanna/Konferencii/E/Ekonomichna%20bezpeka%20organizacijno-pravovi%20informacijno-analiticni%20ta%20operativno-rozsukovi%20zasadi.pdf>.
9. Зуб В.В. Сутнісна характеристика економічної безпеки держави: Аналітично-порівняльне правознавство. № 2. 2024. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/303570>.
10. Кваша С., Павленко О., Вакуленко В., Мороз М. Особливості формування міжнародних економічних відносин в умовах воєнного стану. Сталий розвиток економіки. №2(49), 2024. С. 218-222. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-34>.
11. Корнієнко Т. Аналіз стану економічної безпеки України та пріоритети її зміцнення. Економіка та суспільство. 2022. № 38. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1314/1269>.

12. Лахижа М.І., Кульчій І.О. Вузлові напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України : питання класифікації. *Economics and Region*. № 2 (97). 2025. С. 6-12. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/20020/1/3.pdf>.

13. Мосейко А.Г., Негодченко В.О. Актуальні проблеми публічного адміністрування вітчизняною сферою національної безпеки : монографія. Дніпро : Дніпровський гуманітарний університет, 2021. 194 с.

14. Нечипорук К.О. Сучасні моделі інноваційної політики країн світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 45. С. 53–57. URL: https://www.visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/45_2022ua/11.pdf.

15. Омельчук В.А. та ін. Забезпечення національної безпеки за основними напрямами життєдіяльності України : навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : МАУП, 2021. 304 с.

16. Павлютін Ю.М. Принципи організації публічного адміністрування у сфері національної безпеки України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 50. С. 22-25.

17. Публічне управління: правові, організаційні та соціальні проблеми розвитку / за наук. редакції д-ра наук держ. упр., проф. М. І. Лахижі; канд. наук держ. упр., доц. Я. В. Качан та канд. наук держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025. 232 с. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/19352/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%202025%20%D0%90%D0%9F%D0%A1%D0%92%D0%A2_188-194.pdf.

18. Резнікова О.О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с.

19. Русенко Н.В. Внутрішньополітична безпека в системі національної безпеки України. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2023. № 8 (38). С. 83-92.

20. Ситник Г.П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій / Г. П. Ситник. К: ТОВ «САК Лтд.», 2023. 103 с.

21. Слюсарчук І., Мітенко О. Роль громадянського суспільства в забезпеченні національної безпеки України. *Кримінальне право*. 2021. № 2. С. 194-200.

22. Шевчук О. Сектор безпеки України як об'єкт публічного управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №2. С.138-142.

23. Шевчук О. Сектор безпеки України як об'єкт публічного адміністрування. URL: <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/2/26.pdf>.

24. ISO. (2021). *Security and Resilience – Vocabulary*. ISO 22300:2021. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:22300:ed-3:v1:en:term:3.1.162>.

25. Mechanisms for Good Governance in the Defence and Related Security Sector, 2021. URL: <https://www.cids.no/>.

Статті викладача та здобувачів освіти

1. Fedorenko T., Zahorodnia A., Economic Security of the Enterprise: Modern Challenges and Threats. Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management. 2024. vol.26. pp.75-79. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2024-26-6>.

2. Fedorenko T., Zahorodnia A., Koval Ya. Information and Analytical Activity in the System of Economic Security of the Enterprise. Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management. 2024. v.24 pp. 83-88. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2024-24-9>.

3. Fedorenko T., Dolynskiy S., Zahorodnia A. An Evolutionary Approach to the Interpretation of the Term «Economic Security of Enterprises». International Journal of Innovative Technologies in Economy. No. 4(40). (2022). DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30122022/7926.

4. Reznik N.P., Zahorodnia A.S., Chornenka L.M. Analysis of the Logistics Component of the Economic Security System of Enterprises. International Journal of Innovative Technologies in Economy. 2021. Vol. 4. №36. Pp. 109-113.

5. Reznik N., Zahorodnia A., Demchenko T., Aryn A. Features of Long-Term Economic Growth as a Conditions of Economic Security of Ukraine. 2022 International Conference on Smart Information Systems and Technologies (SIST). 2023. pp. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.1109/SIST54437.2022.9945706>.

6. Zahorodnia A. S. Formation of the Economic Security Management Strategy of the Enterprise. Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management. 2023. v.20. pp. 58-64. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2023-20-6>.

7. Zahorodnia A. S., Reznik N. P., Chornenka L. M. (2021). Generalization of the Influence of Foreign Experience of the Digitalization Process on the Economic Security of Enterprises. International Journal of Innovative Technologies in Economy. 2021. Vol. 4 №36. pp.71-77.

8. Загородня А.С., Кулик А.В. Теоретичні засади інформаційної революції в контексті міжнародної політики та безпеки. Modern Scientific Journal (Сучасний науковий журнал). 2023. No1(1). С. 57-63. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-1-8>.

9. Загородня А. С. Підвищення рівня управління економічною безпекою підприємств в умовах ризиків та загроз. Економіка та суспільство. 2023. Вип. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-12>.

10. Загородня А.С. Сутність та еволюція поняття «економічна безпека підприємства». Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 3. С. 16-22. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-2>.

11. Резнік Н.П., Загородня А.С. Вплив цифровізації на інноваційне середовище суспільства. Науковий журнал «Біоекономіка і аграрний бізнес». 2022. Том.13 №1. DOI: [https://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy13\(1\).2022.39-48](https://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy13(1).2022.39-48).

8.4. Інформаційні ресурси

1. Всесвітній економічний форум. URL: <https://www.weforum.org>.
2. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: <https://www.gntb.nt.org>.
3. Державний комітет статистики України. URL: <https://www.ukrsat.gov.ua>
4. Інститут міжнародної економіки. URL: <https://www.iie.com>
5. Комісія ООН з торгівлі і розвитку. URL: <https://www.unctad.org>
6. Міжнародна організація з міграції. URL: <https://www.iom.org.ua>
7. Міжнародна організація праці. URL: <https://www.ilo.org>
8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>.
9. Національна парламентська бібліотека України, каталог книжкових та спеціальних видань (з 1995 року). URL: <https://catalogue.nplu.org>.
10. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/pro-institut>.
11. Організація економічного співробітництва і розвитку. URL: <https://www.oecd.org>.
12. Організація Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org>.
13. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <https://www.europa.eu>.
14. Світова коаліція проти корупції 'Transparency International'. URL: <https://www.transparency.org>.

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Буткемп економічного відновлення. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/bootcamp/>.
2. Економіка для всіх. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsih/>.
3. Курс на експорт. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/course-for-export/>.
4. Україна на шляху до ЄС. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>.
5. Цифрові медіа та маркетингові стратегії. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-media-and-marketing-strategies/>.

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Міжнародна економічна політика: наук. журн. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. Київ : Вид-во КНЕУ, 2004. Виходить двічі на рік. ISSN 1811-9824 (print). ISSN 1812-0660 (online). URL: <https://iepjournal.com/arkhiv-nomeriv.html>.
2. Фахове електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека». URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/public-administration/>.
3. Цифрова економіка та економічна безпека. URL: <https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/index>.

Перелік періодичних видань

Найменування фахового періодичного видання	Роки надходження
Цифрова економіка та економічна безпека https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/index	2023
	2024
	2025
Фахове електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека» https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/public-administration/	2021
	2022
	2023
	2024
Міжнародна економічна політика: наук. журн. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. Київ : Вид-во КНЕУ, 2004. Виходить двічі на рік. ISSN 1811-9824 (print). ISSN 1812-0660 (online) https://iepjournals.com/arkhiv-nomeriv.html	2021
	2022
	2023
	2024
	2025

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Microsoft Word	для створення та редагування документів	придбані ліцензії
Google Chrome	отримання доступу до інформації з Інтернету	вільний доступ в Інтернеті
PowerPoint	для створення слайдових презентацій	придбані ліцензії
Prezi	для створення інтерактивних презентацій у режимі онлайн	вільний доступ в Інтернеті
Canva	для створення презентацій	вільний доступ в Інтернеті
Microsoft Excel	для обробки даних	придбані ліцензії
ZOOM	для відеоконференцій, обміну повідомленнями та спільного використання документів	вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	власний ноутбук	проектор
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали	проектор, приміщення з доступом до Інтернету

